

REFORMÁTUS HÍRADÓ

XII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

Támogatók: Felsővárosi, Hidelvei, Íriszi, Kerekdombi, Szamosfalvi, Törökvágási, Újalsóvárosi Református Egyházközség, Kolozsvári Református Kollégium.

Alapította:
Ballai Zoltán és Bibza Gábor.
Szerkesztő: Kerekes Edit

Bábszínész, borszakértő, „kisoroszlán”: Vincze László

Ízekről, kezekről, döntésekről az írisztelepi reformátusok főgondnokával

Templomjáró szülei, nagyszülei szoktatták a gyülekezet-hez, bár gyerekként társaihoz hasonlóan csak úgy ment ő is, mint akinek a fogát húzzák. Aztán hozzászokott, és elkezdett magától istentiszteletre járni. A templom két perce van írisztelepi házuktól, csak kinézni kell a kapun. De a templom ott van a majálisokban, a karzatépítésben, az első igazi orgonában is, a hit és közösség ereje ott rejtőzik a szomszédokkal való utcai találkozásokban, boltajtókban megejtett beszélgetésekben, a névnapi felkészítésekkel élénkelt „áldjon az Úr”-ban, a jobb és bal kézen váltakozó bábokban, Vitéz Lászlóban, de még a szőlőben és a borban is, amiből forradalmak születtek és Károli Gáspár vizsolyi bibliája. Vincze László bábszínész-borszakértővel, az írisztelepi Református Egyházközség főgondnokával a bábszínház születéséről, a tokaji borvidék virágkoráról, borokról és ünnepi asztalról, végtelen szabadságról beszélgettünk, no meg szelíd kisoroszlánokról. (Részletek a 11. oldalon)

Adventben sok-sok éve mindenfelé hívják betlehemesével

ROHONYI D. IVÁN

Az örök élet ünnepe

BIBZA GÁBOR

Karácsony az élet ünnepe. Győzelem a sötétség, hitetlenség és pusztulás felett. Ahogy a családba áldásként érkező gyermek születése megeleveníti több nemzedék életét, úgy ragyogja be Jézus Krisztus karácsonyi születése az emberi létet.

Karácsony ünnepén évről évre átélhetjük ezt az örömet újra és újra. Hogyan lehetséges mindez? Valóságos csoda játszódik le. Mintha megismétlődne az első karácsony öröme és ragyogása életünkben. Igazi időutazás ez, a tér és az idő paramétere nélkül. Amikor felcsendül az ének, elhangzik a mennyei szózat, a fények beragyogják a sötét decemberi éjszakát, csilingelő gyermekhangok törik át a megkérgesedett lélek falát, gyermekkori emlények elevenednek meg, amit a Lélek időtlenné és fel-emelővé tesz. Igen, Isten Lelke műveli ezt két évezred távlatából is. A megnyilvánuló isteni szeretet megújuló kinyilatkozása ez és áttörés az egyre inkább materiális sivárságba süllyedő élet ürességén. Ma csak lélekben létezik karácsony. Csak akkor van karácsony, ha Krisztus minden ünnepi formáság mellett lelkünkben is megszületik, és emberiségre, szeretetre és elfogadásra sarkall bennünket.

Jó lenne ezt a lelkiállapotot, hitet, megőrizni és tovább vinni egész további életünkön. De a lélekben megszülető Megváltónak nem vagyunk birtokosai, hanem csak eszközei. Eszközök az isteni szeretet továbbadására, terjesztésére és hirdetésére. Addig a miénk ameddig hittel hordozzuk és kisugárzásunkban megnyilvánulhat. Hagyjuk, hogy áramoljon rajtunk keresztül, ami bennünk lelket öltött.

Ez mindaddig ismétlődik, míg eljön a végső, örök karácsony. Amikor a földi dimenziók nem csak egy karácsonyesti pillanatban oldódnak fel körülöttünk a Lélek sodrásában, hanem dicsőséges Királyként visszatérő Krisztusban minden földi kötöttség és kényszer megszűnik. Erre várva váljék az élet ünnepe karácsonykor az örökélet ünnepévé, minden karácsonyi találkozás lelki életményén keresztül egyre biztosabban a mi számunkra is. Karácsony legyen a Krisztusban megélt élet ünnepe.

Az egyházzene szeretete nemcsak hobbi, hanem isteni terv

Interjú Sógor Csilla kántorral, egyetemi oktatóval

Kántor, egyetemi oktató, négy gyermek édesanyja. Hogy lehet ennyi mindent egy életbe sűríteni? „A héten konferenciára utazom, de igyekszem válaszolni, ahogy kérted” – írta az üzenetet Sógor Csilla, az alsóvárosi református egyházközség kántora, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Kémia és Vegyészmérnöki Kará-

nak oktatója. És a válaszok meg is érkeztek: pontosan akkor, amikor kértem, amikor ígérte. Sógor Csillának erre is volt ideje és kedve. Pontos, precíz válaszait örömmel olvastam. Ezt az interjút elteszem a számomra legkedvesebbek közé, és sokszor fogom újraolvasni, mert ezekből a válaszokból erőt lehet meríteni.

A Kétágú kántora...

NAGY-HINTÓS DIANA

Sógor (szül. Kürti) Csilla a Báthory István Elméleti Líceumban érettségizett matematika-fizika osztályban, majd 1996-ban elvégezte a vegyész szakot, ahova nagyon nehéz volt bejutni: nyolcszoros volt a túljelentkezés. Ugyanabban az évben a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) ösztöndíjával Debrecenbe került, Posta József tanár úr műszeres analitikai kémiai kutatócsoportjába. Az OTDK-n kiemelt első helyezést és különdíjat is kapott. Ott kezdte el a doktori kutatásokat. 1998-tól a BBTE Kémia Karának gyakorló tanársegéde, 2001–2003 között az MTA Bolyai János-ösztöndíjasa. 2006-ban védte meg doktori dolgozatát, már két gyermek édesanyjaként. Az évek során felsőfokú (alapfokú és mesteri) zenei oklevelet is szerzett.

FOLYTATÁS A 10. OLDALON

...és a vegyészkar tanára

Az egyházzene szeretete nemcsak hobbi, hanem isteni terv

Interjú Sógor Csilla kántorral, egyetemi oktatóval

FOLYTATÁS A 9. OLDALRÓL

A komolyzene gyerekkora óta kíséri: nyolc évig járt az Augustin Bena Zeneiskolába. Nagyon szerette a kamarazenét, tanárai fel is figyeltek erre: sokszor kísért hegedűst, csellóst, fuvolistát iskolai koncerteken. Vicces helyzet volt, amikor egy alkalommal sokkal többet dicsérték őt, mint a hegedűs szólóját. – A színpadra kiérve izgalmában egyből játszani kezdett. Nem vette észre, hogy még le sem ültem a zongorához. Néhány hangot kihagyva kezdtem kísérni, nem estem pánikba, őt sem zavartam össze. Fel is merült bennem a gondolat, hogy zenelíceumba felvételizzek, de nem volt elég komoly az elhatározás. Akkoriban a zenei pályánál sokkal biztosabbnak tűnt reál tagozaton továbbtanulni. Hetedikben nagyon megszerettem a kémiát, amikor vakációban lehetőség volt kísérletezni az iskolában.

– *Megdőlni látszik az elmélet, miszerint ha nem végzel zenelíceumot, behozhatatlan hátránnyal indulsz a komolyzenei, előadói pályán. Hogyan sikerült – ha volt egyáltalán hátrányod – behozni?*

– Mindenképp előny, ha valaki gyerekkorában kezd zenélni. Bizonyos zenei képességek gyerekkorban alakulnak ki, ezt több kutatás bizonyítja. A rengeteg készség, amit zenélés közben használunk, más agyi területek fejlődését is segíti. Hátrányom talán az, hogy nehezen szakadok el a kottától, nem tudok improvizálni és a zenei diktálás is nehezebben ment az egyetemen, mint annak, aki gyerekkorában ezt komolyan tanulta és gyakorolta. Gyerekeinket zenelíceumba írtattuk. Fontosnak tartottuk, hogy a zenetanulás iskolaidőben történjen, így maradt idő sportolásra is. A mindennapi zenélés fejleszti a kreativitást, a logikus gondolkodást, kitarító munkára tanít. A zongoradarabot nem lehet vizsga előtti éjszaka megtanulni, de még az sem elég, ha vizsga előtti héten fogunk neki.

Elérhetetlen vágyalomnak tűnt a zoltárelőjáték

– *Zongorázni „akárki” megtanulhat magánúton, esetleg nem emelkedik amatőr színvonalon túl, de orgonálásához nem elég a magánóra. Tévedek?*

– Akármikor el lehet kezdeni hangszeren játszani, a kitarító munkától függ, milyen szintre jutunk. A zeneakadémián kezdtem orgonálni Erich Türknél. Sokat tanultam Windhager Geréd Erzsébettől is, miatta iratkoztam a BBTE Református Tanárképző és Zene-művészeti Karának mesterképzőjébe. Nagy tudású, világot járt művész, s bár gyerekkori barátom, szigorú tanárom volt. Őt évet jártam a zeneakadémián zenepedagógia szakra és orgona mellékszakra. Gyerekevelési szabadságon voltam, amikor nekikezdtem, naponta gyakoroltam, többnyire éjjel 11, illetve hajnali 1 és fél 2 között.

– *Hogyan lehet ötvözni az egyetemi oktatói pályát a kántori teendővel?*

– Egyik hétközben történik, a másik hétvégén vagy ünnepnapokon. Szellemileg hol egyik, hol másik kerül előtérbe, mindkettő feltölt (és igénybe is vesz). „Csak” a szabadság sýnyli ezt meg, de egyelőre arra is sikerül picit időt szakítani. Az egyetemen kémiaoktatás-módszertant tanítok, igyekszem képezni magam, fejlődni. Talán a zenélés miatt, úgy érzem, tele vagyok ötletekkel és próbálok ezeket meg is valósítani.

Meglepett, amikor 2014-ben Székely József lelképásztor megkeresett, hogy szeretnének meghívni kántornak (próbaidőre). Akkor világosodott meg számomra, hogy zenei tanulmányaim, az egyházzene szeretete nemcsak hobbi volt, hanem isteni terv. Debrecenben már első pillanattól sok egyházzenei eseményen vettem részt Tóth Anikó orgonaművész barátom révén. Minden szabadidőmet a zene töltötte ki. Énekeltem Karasszon Dezső Schola Calviniana graduálegyüttesében, zenés áhítatokra jártam, részt vettem egyházzenei tudományos és zenei rendezvényein, előjáték-gyűjteményeket, kottákat vásároltam, gyűjtöttem. Megfogalmazódott bennem, hogy szeretnék istentiszteleten orgonálni, a gyülekezeti énekek előtt szép előjátékokat játszani úgy, ahogy orgonaművész kántoroktól hallottam, de ez inkább tűnt utópistikusnak, mint valóságyszerűnek.

Zene és matematika

– *A mindennapos gyakorlás általában elriasztja a fiatalokat a hangszer tanulástól, mert valljuk be: sok lemondással jár.*

– Időbe telik, amíg a gyermek magától kezd gyakorolni, és élvezni is, amit csinál. Sok a víta, veszekedés, mert jobb lenne játszani, de megéri ráldozni azt a né-

hány (néha öt-hat) évet. Bence fiunk kilencediktől reál szakra váltott, mert abban sokkal nagyobb sikereket ért el. Most másodéves matematika szakos a BBTE-n. Emellett versenyszinten bronzozik, tagja a magyarországi ifjúsági válogatottnak. Samu negyedéves orgonista a zeneakadémián, Szucságban kántor. Dénes tizedikes, zongora főszakos, szereti a jazzt, ügyesen improvizál, kántori szolgálatot is vállal, sokszor segít.

– *Gyerekeid is örökölték a zene és a reál tudományok iránti érdeklődést. Őket hogyan vetted rá a hangszer tanulásra?*

– A fiúkat zenelíceumba írtattuk, zongora szakra. Amikor Lilla lett iskoláskorú, Bence már a Báthoryba járt. Kérdésünkre Lilla azt válaszolta: ugyanazt az esélyt szeretné, mint a fiúk. Így lett ő is zeneiskolás. Azt, hogy tehetséges matekesek, nagynéném, Kürthy Katalin nyugalmazott matematikatanár vette észre. Ő foglalkozott a fiúkkal egészen kicsi koruk óta.

– *Az augusztusi Magyar Egyházzenei Fórum kerekasztal-beszélgetésén azt mondtad: „a kántor legfontosabb feladata a gyülekezet bevonása az éneklésbe. Nagy szükség van a gyülekezetek által énekelhető kórusművekre. Legyen kórusa a gyülekezetnek. Legyenek kórus-tagok az orgona körül.” Mennyire tudod ezt megvalósítani a kétágú templom gyülekezetében?*

– Sok mindent sikerül megvalósítani Adorjáni Katalin kántor munkatársammal. Úgyes a kórusunk (most

– *Születésnapodra közös családi főzésen vettetek részt egy profi szakács szép konyhájában. Nálad a főzés hobbi, szenvedély?*

– Szeretek főzni, mindig van itthon ebéd, ritkán fordul elő, hogy nem én készítem. Árpád sokat segít az előkészítésben. Nem vagyok nagy szakács, nincs idő nagy bevásárlásokra, ingyencsúcsok alkotására. Gondolom, hogy finomat szoktam főzni, mert általában elfogy. A szülinapi családi főzés Árpád ötlete volt, ajándék. Él-mény, különleges és emlékezetes.

Lélekhez szólni az istentiszteleten

– *Gyakori, hogy a református lelkész felesége kántor az egyházközségben. Esetekben mennyire játszott közre az, hogy a férjed református lelkész?*

– Negyedéves egyetemistaként összeházasodtunk Árpáddal, akivel osztálytársak voltunk. Esküvőnk előtt konfirmáltam. Katolikusnak kereszteltek, katolikus templomban jártam (bérmálkoztam is), édesapát kísértük el ünnepkor a Kakasos templomba. A református énekeket és liturgiát a teológián ismertem meg, oda jártam istentiszteletre Árpáddal. Számomra teljesen elfogadható és természetesen elvárás volt az áttérés, ezt Árpáddal az udvarlás első percében megbeszéltük. Nem tudtuk, mi lesz egyetem után. Megegyeztünk, hogy követem őt, ott keresek majd munkát, ahol ő lelkész lesz. Ifjúsági lelkésznek választották, így Kolozsváron maradtunk, én egy évre Debrecenbe mentem, majd amikor Árpád kinevezését meghosszabbították, belekezdtem a doktoriba, és megpályáztam a kémia karon meghirdetett gyakornoki állást. Előre semmit sem tudhattunk, nem láttuk, hogy fog alakulni az életünk. Én mindig úgy imádkoztam, hogy „Legyen meg a Te akaratod, adjál erőt és ötletet, hogy helyt tudjunk állni”. A doktori kutatás szépen alakult, maradhattunk Kolozsváron, megszületett Samu fiunk. Akkor a doktori kicsit háttérbe szorult, de amint egyéves lett, folytattam a kutatást.

Ha itthon voltam, sokszor kántorizáltam a teológián vagy helyettesítettem azt, aki megkért. 2002-ben lettem a kántorvizsgát Sógor Magda kántor biztatására. Kovács László Attila evangélikus teológiai tanár és orgonaművész megkérdezte, a vizsgán miért nem játszottam olyan szép előjátékokat, amilyeneket a teológián, istentiszteletek alatt szoktam. Akkor itthon nem volt ez szokás, a kántor az ének első négy ütemével intonálta az éneket. A teológián értékelték, hogy a magyarországi énekeskönyv dallamaihoz írt előjátékokat átírtam az itthoni énekekre, és úgy játszottam, ahogy ott hallottam. Az 1996-os énekes-

könyvünk már sokkal több közös éneket tartalmazott, így jóval több korárelőjátékot lehetett átírás nélkül használni. Meghatározó volt számomra Kovács professzor megjegyzése. Akkor határoztam el: mindent megteszek annak érdekében, hogy ha egyszer kántor leszek, akkor az istentiszteleten elhangzó zene szép és odaillő legyen. Istentiszteleten „a gyülekezet nem »közönségként«, »hallgatóságként« van jelen, hanem együtt mozog és együtt él az istentiszteleti elemek végrehajtása közben az istentisztelet vezető lelképásztorral.” (Dr. Fekete Károly) Kántorként ezt az együtt mozgást szeretném elősegíteni, hogy a lelkész által kiválasztott énekekre rávezessem a gyülekezetet. Nemcsak a ritmust és a kezdőhangot kell megadnom, az énekeszöveg hangulatát is elő kell készítenem, és igyekszem olyan hangszeres választani a versszakokhoz, hogy azok alá-támaszák az énekes vers tartalmát. Ha dicsőítés, akkor hársányabb, ha könyörgés, befelé fordul. Emlékezetes kántori szolgálat volt az augusztusi újkenyér ünnepi. Őt ének csendült fel, az első zoltárt bevontam a továbbiak előjátékába, próbáltam érzékeltetni az összefüggést. Sokan észrevették ezt a gyülekezetből, és azóta is van, aki istentisztelet végén szól, ha valami „üzenetet” fedez fel a zenei részben.

Amikor megtudta, hogy kántori állást vállaltam, édesapám eléggé aggódott, mert „Bach idejében kántornak lenni még jelentett valamit, de manapság...” Féltség-ből mondta, hiszen itt nem lehet előrelépni, mint az oktatói állásnál, és a felkészültségnek, munkának, továbbtanulásnak nincs fokozatban mérhető elismerése. Részben egyetértek aggodalmával, ha a fiamra mint fiatal szucsági kántorra gondolok. Látom, hogy ő is azt az értékrendszert követi, amit én. A kántori szolgálatra készülni számomra azt jelenti, hogy az időben megkapott énekekhez megfelelő előjátékokat keresek, istentisztelet előtti lejátszásra az első énekre való ráhangolódást segítő és az ünnephez kapcsolódó orgonadarabokat választok. Ezután gyakorolok a templomban és otthon (zongorán). Nagy öröm, ha a gyülekezeti tagok azt mondják, megérintette őket az ének, mert azt jelenti, hogy a prédikáció és az éneklés/a zene együtt a lélekhez szól.

A családban a zenei és a reális vonal is öröklődik

ünnepeltük a 75. születésnapját), változatos a repertoárunk, sok gyülekezeti ének-feldolgozást tanulunk. Erdélyben először mi énekeltek református gyülekezeti kórusral az Eperjesi Graduálból a *János Passiót*, Gárdonyi Zoltán *Sareptai özvegy* és *A tékozló fiú* kisoratóriumát. A kórusutagok szívesen szolgálnak istentiszteleten, ilyenkor a gyülekezeti énekeket váltakozva énekeljük a kórusral, gyülekezettel, konfirmandusokkal. Nagyon jó a munkatársi közösség a Kétágúban. Bármilyen ötletet a lelkészekkel meg lehet beszélni és jól előkészítve, a főgondnokkal, presbiterekkel egyeztetve meg is lehet valósítani. Ilyen volt többek között az Énekel Reformáció énekeskönyv-maraton, amit kétszer rendeztünk meg a templomban az énekeskönyv 20. és 25. évfordulóján.

Vannak vidékek, ahol azt mondják, hogy az éneklés a kántor dolga, holott a nevében is benne van, gyülekezeti ének, vagyis a gyülekezet közös énekelte imádsága, nem szólóének. Bátorítani szeretnék mindenkit, hogy énekeljen, vagy olvassa az ének szövegét és dúdolja, legyen részt benne, mert az istentiszteleti közös éneklésnek hatalmas ereje van. Ebben nagy szerepük van kórusutagjainknak és a jó hangú gyülekezeti tagoknak.

Nagyon nagy családos karácsony

– *Hogyan zajlik nálatok, nagy családban az advent és maga a karácsony?*

– Ünnepkor sok a szolgálat, így kevés idő jut az itthoni előkészületekre. Nincs nagy főzés, sütés. Az egyetemi teendők épp hogy lecsengnek ünnep előtt, máris következnek az egyházi tevékenységek. A család minden tagja aktívan részt vesz – ha nincs más szolgálat – a szentesti ünnepélyen. Karácsony harmadnapját igyekszünk a nagy Sógor családdal ünnepelni, férjem testvéreivel, házastársaikkal és gyermekeikkel együtt harmincnál többen. Édesanyammal és nagynénémel, akik Kolozsváron élnek, gyakrabban találkozunk. Húgomék három gyerekükkel ritkán jönnek haza Hollandiából, őket interneten keresztül köszöntjük.

Bábszínész, borszakértő, „kisorozlán”: Vincze László

Ízekről, kezeikről, döntéseikről az írisztelepi reformátusok főgondnokával

■ – *Hogyan lettél presbíter, később főgondnok?*

– Fokozatosan történt, eleinte arra buzdítottak, legyenek ott csak úgy, mint pópresbíter, aztán feladatokat vállaltam, szép lassan belefolytam az egyházi életbe, mire észbe kaptam, választások zajlottak, és a következő ciklustól már presbíter lettem, 1998–99-ben. Később szorgalmazták, hogy vállaljak felelősségteljesebb feladatokat, és így érkezünk el a mához: immár négy-öt éve főgondnok vagyok.

Kicsi szelíd orozlánok Írisztelepen

– *Az Írisztelepen mi a feladata a presbíternek?*

– Nagyjából meghatározott, de a presbíter is kitalálhat magának feladatokat. Azzal kapcsolatban például, hogyan lehet közelíteni a hívekhez, főleg a megközelíthetlenebb hívekhez, jócskán szükség van kreativitásra a presbíter részéről. Természetesen szabadidőre is, amivel manapság kevesen rendelkeznek, a napi nyolc óra munkára most már tudjuk, hogy vics, ennél jóval elfoglaltabbak az emberek. Ezért a presbitérium jelentős részben idősekből áll, a fiatalabbak nem tudnak annyira belefolyni a munkába. Szeretnék nekik, és a bizalom megvan irányukba, de dolgoznak, kisgyerekek, nincs idejük, mégis, ahol tudnak, segítenek.

– *Missziói feladatokat is végeztek?*

– Nem missziói feladatként fogjuk fel, annak most már lassacskán kezd rosszabb szájíze lenni, hanem egész egyszerűen itt-ott találkozunk emberekkel, beszélgetünk, kávé, tea, csevej, csak utcai találkozás, ő éppen kijön a boltból, én éppen bemegyek, és ha néhány percnél több időnk van, jöhet az egyházközösséghez kapcsolódó kérdés is. Vannak apróbb sikereink, azoknak örvendünk.

– *Az utóbbi években, amióta főgondnok vagy, elég sok minden történt az Írisztelepen. Gondolom, a templomfelújításban is orozlánrészét vállaltál a presbitériummal együtt.*

– Az orozlánrész mindig a lelkipásztorné, mi ilyen kicsi szelíd orozlánok vagyunk, de aki csak tudja, odateszi minden tehetségét. Ma már nem úgy zajlik a közösségi munka, mint például 25 évvel ezelőtt a gyülekezeti házon, ott voltam többedmagammal a háztetőn, amikor készítettük. Ez a világ arafelé megy, hogy a kalákajellegű munkát sajnos megszünteti. Másrészt most komolyabb szakmunkára volt szükség, elszámolandó pályázatokkal, ehhez számlaképeség kellett, ami a híveknek nemigen van, de a felújítás után a takarítás, rendezési közmunka ránk vár. Olykor megünnepeljük az adott hónapban születetteket, időnként majálist, gulyásfőzést szervezünk, testvérgyülekezetekeket fogadunk, és minden vasárnap istentisztelet után akár tea mellett beszélgetünk a gyülekezeti teremben, akad olykor némi ünnepelnivaló is, a névnaposnak énekeljük, „áldjon meg téged, áldjon az Úr”, és máris jobb kedvűen megyünk haza. Jó érzés, hogy mindig történik valami, épülünk. Múlt héten orgonát szereltünk fel a templomba, így 65 évvel a templomépítés után végre van hagyományos, sípos orgonánk holland adományból. Ehhez meg kellett erősíteni a karzatot, jó alapot készíteni neki. Most már van igazi orgonánk és ahhoz méltó kántorunk.

Borszakértő, mint bábszínész, vagy fordítva?

– *A hétköznapi borszakértő vagy és borszakértő. Melyiket tennéd előre?*

– Csak kronológiai sorrendet tudok a kettő között felállítani, így a bábozás volt korábban. A nyolcvanas évek végén jelentkeztem álláshirdetésre. Nagyon szomorú idők voltak azok, aki tudott, menekült az országból, jó néhány bábos is elment, azok állásait befagyasztották, ha tovább tart az az időszak, talán teljesen elsorvasztották volna a magyar tagozatot. Aztán meghalt Péter János, az erdélyi bábozás talán legnagyobb alakja, és azt a helyet kénytelenek voltak meghirdetni, oda felvételiztem többekkel együtt. Felvettek, nyolc esztendeig dolgoztam az állami bábszínházban, azóta szabadúszóként folytatom.

– *Hogyan születnek a bábjaid?*

– Elképzelem, kitalálom, hogy milyen bábót szeretnék, az utasításaim alapján mesterek készítik el. Díszletet már többször készítettem, de bábkészítéshez más jellegű képesség kell. Csodálom azokat, akik a teljes folyamatot végigviszik: kitalálják a bábokat, elkészítik őket, majd el is játsszák az előadást. Én

őket tekintem bábosoknak, művészeknek, ilyen értelemben magamat talán inkább bábszínésznek nevezném.

– *Hogyan szokott felépülni az előadás? Megálmodod éjjel, vagy napokig, hónapokig tervezed?*

– Kell egy ihlet, egy alapötlet, ahonnan elindul a dolog, és ez szeszélyes ügy, nem mindig jön rendelkezésre. Nagy mozgásteret ad, hogy az állami költségvetés nem köti meg a kezem. Kezdetből megszabtam magamnak bizonyos irányvonalakat, eleve érdekelt a magyar népmesék, magyar klasszikusok világa, a vásári bábjáték, a hagyományainkhoz közelebb álló népi drámatikus játékok. Gyönyörű a *Jancsi és Juliska*, meg a *Hőfőherke* is, de hát azt annyian játsszák, hogy nekem jut más. Sőt, akkor nekem azzal nem kell hál' istennek foglalkoznom.

– *Melyik a kedvenc bábjátékid?*

– Mostanában eléggé leszűkült a repertoár, mert a bábozást nem főállásban végzem, de a magyar népmesék végigkísérték és a klasszikusok, *János vitéz*, *Háry János*, meg a vásári játékok: játszottam a román *Vasilache* és *Marioarát*, az angol *Punch és Judyt*, de amit már húsz éve játszom, a magyar *Vitéz László*, a leginkább igényelt előadásom. Adventben mindig előkerül a sufniből a betlehemes játék, sokfelé hívnak velem, anélkül advent nálam most már nincs.

Játék és körforgás László életében az úrvacsorai bor ihlette kései szerelem

A vásári játék: szerepálom és szabadság

– *Van-e kedvenc bábo?*

– Vitéz László! Hát az egy aranyos népi, vásári, polgári hős. Európában minden népnél létezik ilyen figura, csak mindenütt másképp hívják. Valójában a késő középkori commedia dell'arte színházból nőtt ki. A rendszerkritikus előadásokra egyre érzékenyebbé váló hatóságok megtorlásainak hatására ez a színházi műfaj paraván mögé vonult, bábjfigurákkal már kevésbé szűrt szemet. Ezek vásári műfajok voltak, a vásár pedig családi program. Amíg a szülők elmentek a disznóra vagy lóra alkudni, esetleg utána még áldomást is megittak, odatették a gyereket a vásári bábos bódéjához, ahol az jól elvált, évtizedek, évszázadok alatt így vált gyermekműfajja a bábszínház, bár nem annak indult.

– *Miért éppen Vitéz László a kedvenced?*

– Hát abban annyi elevenesség, vidámság és játékoság van és annyi szabadság, hogy két egyforma előadás nincs. Ez az a fajta bábszínházi előadás, ahol ha valamit beszól a közönség vagy bekiabál a gyerek, arra a báb reagálhat, míg kötött forgatókönyvnél ez nemigen megy. Ott tényleg szabadon csinálhatom azt, ami valószínűleg belőlem jön.

– *A báb olyasmit is mondhat vagy előadhat, amit lehet, hogy te nem?*

– Pontosan. Olyan, mint a király mellett az udvari bolond. Ő megmondhatta a királynak, amit más nem.

– *Van-e szerepálmod?*

– Nincs, mert amióta szabadon játszhatom, azt vihetek színre, amit akarok, amire energiám, pénzem van, pályázatból futja. Amióta kiléptem az állami kötelek között, fölfedeztem, hogy két kezem van, és a bal kezem meg a jobb kezem egymással szemben párbeszédet tud folytatni. A hangformálás magától jön. Rengeteget segített a vásári bábjáték, illetve a *Vitéz László*, ami hagyományosan erről szól, hogy a paraván mögött többnyire egyetlen bábos van, aki mindkét kezét használva játsszik. A kezeimen cserélődnek a bábok, és a jobb és a bal

kezem is az enyém, tehát akkor a szerepálom is, ahány báb van a kezeimen, az mind az én szerepálomom. Mindehhez hozzá kell tennem magamat, és nem külső megköteésből, hanem mert én így akarom.

– *Hogyan lettél borszakértő?*

– Mondhatni, ez kései szerelem, amihez az egyháznak is van bizonyos köze, pontosabban az úrvacsorai bornak. Még ha csak egyetlen kortyocská is, érezni, hogy úrvacsoráról úrvacsorára változó a minőség, egyik ízlik, a másik nem. Aztán egyszer édes vörösbor volt, és bennem ez valami megmagyarázhatatlan oknál fogva zsigeri taszítást váltott ki. Később, ha bárhol édes vörössel kínáltak, köszönettel elutasítottam, ennek az ellenérzésnek az okát megmagyarázni nem tudtam, de mindez kíváncsivá tett. Így aztán természetesen jelentkeztem, amikor a budapesti Borkollégium tanári kara eljött Kolozsvárra tanfolyamot tartani, és egy év múlva elvégeztem a Borkollégium következő tanfolyamát is. Elkaptam a gépszíj, néhányan már Budapesten jártuk ki a vizsgával záruló harmadfokú képzést. Azóta is hajt a kíváncsiság, egyre több kérdésemre választ kaptam, amely válaszok folyton újabb kérdéseket szülnek. Gyönyörű körforgás ez anélkül, hogy az ember alkoholistává válna. Borkóstolókat szervezek, időnként magam is tartok – gyönyörű látni, amikor a borkóstoló végén mindenki arcán mosollyal távozik.

Összhang az ünnepi asztalon

– *Ha már megkérdeztem, hogy melyik a kedvenc bábo, akkor muszáj megkérdezni, hogy van-e kedvenc borod.*

– Én nem szeretem csak az édeset, a félédeset, a félszárazat, a szárazat, a fehéret, a rozét, a vöröset és így tovább. Csak mindenképp a minőséget. Hiába csábító a bolt polcán a tisztejes valamiféle bor, megkóstolni alkalmadtán esetleg lehet, de vásárolni csak olyat, ami valamennyire már kiállta a próbát. Erre jók a tanfolyamok és a borkóstolók, ahol barátkozhatunk bizonyos borokkal, borfajtákkal, borászatokkal, és a boltban már tudni fogjuk, hol keressük.

– *Mit ajánlasz az ünnepi asztalra?*

– Az ünnepi asztalnál összhangban kell legyen minden. Az ünnepi asztal gazdag szokott lenni, utána az ember hetekig böjtöli, de azért annak meg kell történnie, hiszen csodálatos együttlétre ad alkalmat. Ott mindenféle muzsikák vannak, meg köretek és desszertek, az ízesítést, fűszerezést, mindent figyelembe kell venni, hogy a bor ezekkel összhangban legyen. Egyszerűbb vasárnapi ebédnél inkább a pincékben található borhoz választjuk meg a főznievalót, de az ünnepi vacsoránál az egészet meg lehet komponálni. Csirkéhez inkább fehérbor, a vörös húshoz vörösbor, könnyebb vörös, nehezebb vörös, száraz fehér, a végén a desszerthez desszertbor is dukál. Nagyon színes és jó játék, szórakoztató. De olykor a hétköznapi napokat is elvarázsolja felkockázott sajttal kortyolgatni egy finom bort.

– *Vincze Lászlóéknál milyen bor kerül az ünnepi asztalra?*

– Egy kis pezsgő, megcsiklandozni az ízlelőbimbókat, majd jöhetnek a különböző előeltfogások, hozzá többnyire száraz fehérbor, és aztán mindenképp kell egy könnyebb vörösbor, ilyenkor a végén a nehezebb vörösbor akár el is maradhat. Nem vagyunk nagy hívei a testes vörösboroknak, de a komoly disznó- vagy marhaétel mellé nehezebb vörösbor dukál. A desszerthez aztán érkezhet egy édes szamorodni vagy tokaji aszú. Tokajról szoktam zárójelenesen megjegyezni, hogy az a legnyugatibb erdélyi borvidék. Sokan viccként kezelik, pedig felemelkedése kezdetén – a három részre szakadt országban – Tokaj az Erdélyi Fejedelemséghez tartozott. Mai napig jegyzik, hogy melyik dűlő volt a Bethlen Gáboré, melyik a Bocskaié, az egész Rákóczi dinasztiát gyakorlatilag a szőlőbirtokossággal alapozták meg, később Rákóczi Ferenc abból pénzelt a forradalmát. Károli Gáspár is tokaji szőlőbirtokai jövedelméből fizette munkatársait és tartotta fenn a nyomdát, ahol a vizsolyi biblia született.

– *Mi a kedvenc borkorcsolyád?*

– Ha igaz, hogy a jó házasságok az égben köttetnek, akkor a bor és a sajt házassága ilyen. Mindig van otthon többféle bor és többféle sajt. Jobb focimeccs alatt, mint volt nemrég a világbajnokság, kiválóan lehet pasziánszozni a sajtokockákkal, kétkortynyi borokkal. Nagyon jó játék összekóstolni, sok minden kiderül ilyenkor arról, hogy melyik sajt melyik borral miféle ízvilágot alkot. És ha a végén még a kedvenc csapatod is nyer, tökéletes az élmény.

Kérdezett: **Szegedi Csaba**
Szöveg: **Kerekes Edit**

Jótekonysági vásár, zöldség-gyümölcs gyűjtés, kék veder kollégiumi gondviseléssel

Cipősdobozba csomagolt szeretet, „kék vederbe” rejtett száraz élelmiszer, gazdagon megrakott zöldség-gyümölcs kosár – mind messze túlmutat a doboz tartalmán. Egy közösség összefogásáról, tenni akarásáról, a szeretet csendben pislákoló lángjánál való közös felmelegedésről is szól, ahol őszintén éli meg az ember, hogy jobb adni, mint kapni.

■ Egy közösség életében vannak olyan kimagasló események, amelyek szinte személyesen szólítják meg az embert. Így érzi ezt kollégiumunk pedagógusi és diákközössége különösen ilyenkor, adventi időszakban, amikor a másokra való odafigyelés lehetőségét szinte keresni sem kell, csupán a felkarolás, gondoskodás módját kiválasztani. Ebben az időszakban mintha érzékenyebb lenne lelki hallásunk és cselekvésre később kezeink. Így van ez jól, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy nem véletlenül hozza elélnk az Úr a szűkölködőt, rászorulókat.

„Viseljétek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon, vérével szerzett.” (Ap Csel 20,28) Különösen nagy súlya van itt ennek a szónak: az egész nyájra. Hogy ez az egész nyájra való gondviselés mit jelent ma, amikor oly keveset tudunk egymás életkörülményeiről, valós megélhetési gondjairól, egészségügyi, szociális nehézségeiről, arról a hétköznapi túlélő, jövőért harcoló, oly sokféle fronton küzdő hősei tudnának hitelesen beszélni. Mi csupán eszközök lehetünk Isten kezében, hogy ha valahol nélkülöző embertársunk segélykérő hangját halljuk, megnyíljon kezünk, és megosszuk mindazt, amihez addig görcsösen ragaszkodtunk, amit gyűjtöttünk.

Ismerve a közösségi összefogás életmentő erejét, kollégiumi gyülekezetünk minden lehetőséget megragadott ebben az évben is, hogy Isten áldott eszköze lehessen a felebaráti gondviselésben. Szinte menetrend szerinti pontossággal érkeztek a várt jótekonysági programokra való felkérések, amelyekben a konkrét anyagi javak célba juttatásán túl énekkarunk adventi szolgálatain mindannyiszor lélekerősítő ráadásaként érkeztek rászoruló családokhoz a testi-lelki javak diákjaink ügyes kezeinek munkája által.

Kék veder, vörös tenyércsíkok

„Hideg volt. A kabátomon kívül csak az a gondolat melegített, hogy néhány óra múlva már otthon leszek, látom a családomat, játszhatok a testvéreimmel, dédimamámnak mesélhetek és – nem utolsósorban – boldoggá tehetek valakit” – kezdi beszámolóját a kollégium tizedik osztályos diákja. Gombkötő Mónika Rozália beszámol arról, hogyan élte meg azt, hogy segíthetett.

– Lementem a pinceterembe és a bús csendből kiemeltem egy kék vedret. Nehéz volt, de nem kerestem könnyebbet. Elindultam vele és csomagjaimmal a buszmegállóba. Fájt. Minden egyes lépéssel éreztem, hogy kezem elhasad a fájdalomtól, a súly folyamatosan húzott. A főtéri buszmegállóhoz közel jártam, amikor letet-

Operatív és hasznos formája az ajándékozásnak a cipősdoboz-akció

el, de nem éreztem bosszúságot. Hosszas kínlódás után megérkeztem és felszálltam a buszra. A veder mindvégig a lábam alatt, mellettem utazott, csak néha-néha tettem rá tekintetet.

Később érkeztem haza, nagyon fáradtan. Másnap reggel egy gondolat ébresztett, mint dédi rossz és kopott csergőórája: át kell vinni a kék vedret a címzettnek. A

tüzet rakhasson. Kiskorom óta ismerem. Gyakran jött át pénzt kérni. Amikor átmentem hozzá a kék vederrel, az udvaron körülnézve sok kedves kisgyermekkorai emlék jutott eszembe. Olyan emlékek, amelyek hozzá kötnek. Jelenthet ennyit egy szomszéd?

Átadtam a vedret, szeretettel fogadta. Mesélt a gyermekkoráról, szüleiről. Néhány percig

jobb, mint kapni és elfogadni – összegzett a diáklány.

Nem a mennyiség, a szeretet számít

Az ünnepi hangulat jegyében kapcsolódunk be a tanfelügyelőség által kezdeményezett zöldség-gyümölcs jótekonysági programba, amelynek jelmondata: „Nem az számít, mennyit adunk, hanem hogy mennyi szeretetet fektetünk a segítségnyújtásba.” A diákpresbiterek minden ovis csoportot és osztályt megkerestek és begyűjtötték az adományra szánt gyümölcsöket és zöldségeket. Az adományokkal szociális intézményeket támogatunk: egy kolozsvári öregotthonba és a kolozsvári Aksza utcagyerekek-misszióhoz juttattuk el.

A „Viselj gondot rám!” jelmondat alatt szervezett adventi vásárba közösségünk 16 tanintézménnyel karöltve kapcsolódott be, a kolozsvári magyar gyerekekkel együtt hangolódunk az ünnepre. Felcsendültek a jól ismert karácsonyi dalok, az adventi forratagban a kollégiumi diákpresbiterek és szakács szakszervezetek által készített mézeskalács és diós bejgli, karácsonyi sütemények illatkavalkádjára járta át a levegőt, gyermekeink szívet-lelket melegengető alkotásai ajándékszatyrokról és pólókról köszöntek vissza, mintha mind tudták volna, most fontos, hogy gazdára találjon minden karácsonyi szín, illat, falat. Az összegyűlt adomány a Gondviselés Egyesület fogyatékkal élő fiataloknak és felnőtteknek szánt nappali foglalkoztató központját támogatja, amelynek működése válságba került: az egyesület elvesztette eddigi székhelyét, és egyelőre nem sikerült új helyet találniuk.

Adventre irányuló jótekonysági akciósorozatunk záróakcióként a hagyományos karácsonyi koncert, amelyet a munkatársaink számára egy kis lírai hangulatú elcsendesedésre alkalmas tanári hangoló vezet fel. A karácsonyra hangoló irodalmi-zenés együttről lelki vezetője évente más-más kolléga, akinek az irányítása alatt sikerül rövid időre kizárni a külső világi hangot, picit befelé fordulni, magunkra figyelni, hiszen ahhoz, hogy a nyájra – diákjainkra – gondot tudjunk viselni, tudatosan meg kell hallanunk: *Viseljétek gondot azért magatokra és az egész nyájra!*

Kiss-Cserey Zoltán
iskolalelkész

A magyar tanintézmények adventi vására a Gondviselés Egyesületen át a fogyatékkal élőket segítette

tem a vedret és a kezemre néztem... durva piros sáncokkal volt tele, az egész tenyerem fájt már, de továbbmentem. A buszon könnyű dolgom volt, de utána jött a neheze: át kellett gyalogni a távolságibusz-állomáshoz vezető hosszú hídon. Minden lépés egyre nehezebbnek bizonyult. Többkilós csomagjaim mellett ott volt az a veder is és nem könnyítette meg a dolgomat. Fájdalom töltött

szomszéd néniem. Egyedül él és nagyon szegény. Nem a mi feleketünkhöz tartozik, ami szerintem nem is lényeges, mert Isten előtt a hitben mind egyek vagyunk. Hála az Úrnak, nálunk nincsenek ilyen helyzetben élő emberek.

Hirtelen bevillant egy kép az elmúlt térről, ami egy életre nyomot hagyott bennem. Online órán voltam, amikor arra figyeltem fel: kerítéséből fát vág, hogy

úgy éreztem, fontos vagyok neki. Majd jött a tetőpont. Elmondtam, mi található abban a nehéz, kék vederben. Először láttam őt sírni. Megölelt és megpuszította, majd azt mondta, hogy ez a legszébb ajándék, amit kapott.

Így tanultam meg, hogy ami nekem teher, súly, nehézség, akár fölösleg, az másnak fontos, sőt szükséges. Megtapasztaltam, hogy adni valakinek, felajánlani

Idősotthon és az Aksza utcagyerekek-misszió kapott zöldséget-gyümölcsöt